

Naam uit het verleden

Jan de Ruijter (2)

Een stukje niet meer bestaande Vinkenstraat in de Haarlemmerbuurt in Amsterdam met licht besneeuwde daken, stoep en straat. Aanbouwseltjes, een trap die eindigt op de stoep, bedrijfsruimtes op de begane grond, schuiframen, en regenpijpen. Er is nogal wat variatie in de pandjes te zien, zelfs een klokgevel om de hoek. Achteraan links kun je de Nieuwe Wagenstraat in, rechtsaf gaat het naar het Haarlemmerplein. Ongeveer op deze plaats vind je nu het Jordaanmuseum. In 1833 wordt op het toenmalig nummer 103, waarschijnlijk het tweede huis linksachter, Jan de Ruijter geboren. De foto van George Breitner is ca 1900 gemaakt.

Jan heeft een drie jaar ouder broertje en er volgen er nog twee. Hiervoor wordt er verhuisd naar nr. 92 aan de overkant van de straat. Als Jan bijna negen is, in 1842, overlijdt zijn vader Cornelius in het Binnengasthuis. Toch krijgt hij in 1846 nog een zusje dat aangegeven wordt door de vroedvrouw. Jans moeder Johanna, heeft dan geen beroep, hoe zal er voor de kost gezorgd zijn en de huur betaald? Als Jan in 1853 gekeurd wordt voor de Nationale Militie wordt in het militieregister vermeld dat hij hoefsmid is. Daar is ook te lezen dat zijn moeder naaister is. Er komt dan dus geld binnen bij het gezin.

In 1856 trouwt Jans moeder met ene Willem Lewis. Willem komt inwonen in de Vinkenstraat en brengt vijf kinderen mee. Een heel huis vol, maar waarschijnlijk beschikken ze maar over één of twee kamers zoals de meeste arbeidersgezinnen. In het bevolkingsregister is bij Jan inmiddels vermeld dat hij smidsknecht is. Een jaar later verhuist het samengestelde gezin naar een ander huis in de Vinkenstraat.

Op 26 mei 1859 wordt Jan uitgeschreven in Amsterdam en verhuist hij naar Purmerend. Jan zien we vervolgens als smidsknecht en smid in Alkmaar, Graft, Zevenhoven, Uithoorn, Nieuwer

Amstel, Nieuwkoop, Buiksloot en Amsterdam. Na 26 jaar Vinkenstraat verhuist hij nu heel vaak.

Jan ontmoet dienstbode Maria Jutte. Ze trouwen in november 1864 in Amsterdam en vinden een woning aan de Hoogte Kadijk, een goed half uur lopen naar de Vinkenstraat. Zo'n tien maanden later wordt een zoontje, Nelis (Cornelius Johannes, waarschijnlijk vernoemd naar Jans en Maria's vaders), mijn overgrootvader, geboren. Er wordt vervolgens verhuisd naar de Bloemstraat in de Jordaan vanwaar je een prachtig zicht hebt op de Westertoren aan de overkant van de Prinsengracht. In Amsterdam worden er nog drie meisjes en een zoontje geboren en verhuizen ze bijna jaarlijks.

Kort na de geboorte van hun derde kindje in 1870 moet Jan het gezin bijna een maand alleen draaiende houden. Maria wordt namelijk opgenomen in het Binnengasthuis. Hoe regelt hij dat? Wellicht helpt zijn moeder Johanna? Het gezin verhuist in juni 1875 naar Nieuwer Amstel. Daar worden een meisje en vier zoontjes geboren. In 1893 komen ze met zes kinderen wonen in de Amsterdamse Pijp. Verhuisd wordt er daarna niet meer. Jan blijft werken als smid tot zijn overlijden op woensdag 29 juni 1904. Hij is maar 70 jaar oud geworden.